

GLASILO NEZAVISNE DELAVSKE STRANKE JUGOSLAVIJE

Izdaja vsak četrtek. — Uredništvo in upravnništvo: Karl Marksa (preje Turjaški) trg št. 2, prilličje. — Naročnina za mesec 6, četrtletno 18 Din. — Dopisi se ne vračajo.

LJUBLJANA, petek, 1. februarja 1924.

Leto II.

Ljubljanski proletariat, stoj na straži!

Klerikalci so s pomočjo „socialistov“ sprejeli delavski red po vzorcu reakcionarnega radikalskega predloga. — Klerikalci pljujejo na delavske interese, „socialisti“ jim pomagajo. Demokratije in narodni socialisti podpirajo s svojo prisotnostjo klerikalce. — NDSJ pozivlja ljubljanski proletariat in mestne delavce ter uslužbence, da so pripravljene na akcijo.

Včerajšnja seja ljubljanskega občinskega sveta je razčistila položaj in jasno pokazala, da so vse stranke od

klerikalcev, socialistov pa do demokratov

enočne, kadar se gre za nastop proti delavcu. Včerajšnja seja je dokazala, da je NDSJ v občinskem svetu edina dosledna zastopnica delavskih in uradniških interesov. »Socialisti so se izkazali kot navadna klerikalna konkubina.

Ko je hotel župan staviti na dnevni red proračun, je naš klub predložil, da je treba pred proračunom razpravljati o novi službeni pragmatiki. Predlog kluba NDSJ je bil odklonjen in občinski svetovalec NDSJ so v znak protesta zapustili zborovalnico. Socialisti Čelešnik je hitro uporabil odsotnost kluba NDSJ in predložil delovni red, ki ne odgovarja delavskim in uradniškim interesom. Delovni red je bil sprejet brez debate. Klerikalci in socialisti so hoteli potem spraviti pod streho tudi svoj proračun. Za proračun je pa treba dvetrehtinske večine; in te dvetrehtinske večine niso imeli klerikalci in »socialisti« vsled odhoda našega kluba in ker je manjkal pri »večinarjih« občinski svetnik. Demokratije in narodni socialisti so hoteli očitno omogočiti klerikalcem in »socialistom« večino. Župan je moral prekiniti javno sejo.

Klerikalci po svoji stari navadi demagoško lažejo v svojem »Slovencu«, da bi prikriji svoj nastop proti interesom mestnih uslužben-

cev. Ali nobena laž, nobena demagogija vas ne bo oprala, gospodje klerikalci in socialisti v vašem konkubinatu z zajedničarji proti delavcem! NDSJ bo našla pot, po kateri bo uveljavila zahteve in interese mestnega delavstva!

A ljubljanski proletariat vam bo dokazal, da ne boste na ta način igravali delavskih in uradniških interesov!

Ves ljubljanski proletariat bo dokazal solidarnost z mestnimi delavci in uslužbenci!

Z bojerno akcijo bomo dosegli izpolnitev delavskih in uradniških interesov.

Delavstvo in uradništvo je sedaj spoznalo dvojno vlogo klerikalcev in »socialistov«. Delavstvo je spoznalo, da se klerikalci v odločilnih momentih združijo z vsako najreakcionarnjšo stranko proti delavstvu. Zaloška cesta nam ponovno živo stopa pred oči. Tudi »socialisti« so dokazali, da se v vseh odločilnih trenotkih izkažejo kot pasje vdani hlapci buržuazije.

Na poziv revolucionarnega proletariata Ljubljane, zbranega na shodu 13. januarja v Mestnem domu, da se kršč. socialci in socialisti pridružijo boju proti reakcionarnim naklepom demokratov in radikalov, so odgovorili klerikalni in »socialistični« glavarji z zvezo z zajedničarji proti proletariatu.

Celokupni proletariat, tudi proletariat krščanskega mišljenja in oni, ki je bil še pod vplivom »socialistov«, mora sedaj slopiti v enofno akcijo preko glav izdajalskih voditeljev.

nih sklepov javnih občinskih sej in da onemogoči socializem in klerikalcem kvorum. Za proračun je namreč treba navzočnosti dveh tretjin občinskih svetovalcev. Manjkajoči kvorum so jim dali

demokratije in zajedničarji, ki so se odstranili šele, ko je imel priti na dnevni red glavni proračun. Ker niso imeli kvoruma, so morali nato zaključiti javno sejo.

Klerikalni in socialistični fortunaši. — Delavski red sprejet brez debate?

Klerikalci in socialisti so uporabili našo nenavzočnost na četrtkovi seji pri proračunski debati, da so na hitro dali na dnevni red delavski red v sestavi, kakor ga je sprejela večina v socialno-političnem odseku in tekem dveh minut je bil odglasovan brez debate.

Gospoda bi se na ta način rada iznebila neprijetne debate o delavskem redu in misli najbrže tako nastopiti tudi pri pragmatiki. Vi ste po svoji navadi prefurtimashili ta delavski red, ali napravili ste račun brez krčmarja. Dokler bomo mi v zbornici, se bomo znali boriti z vsemi parlamentarnimi sredstvi, da si izbojujemo pravico, da se bo debatiralo tako o delavskem redu kakor tudi o pragmatiki.

Če mislite, da je o delavskem redu izrečena zadnja beseda s tem, da ste ga odglasovali v dveh minutah, se motite. Mi si ne bomo pustili zamašiti ust z vašim parlamentarnim formalizmom. Mi zahtevamo, da se delavski red ponovno stavi na dnevni red in da se o njem debatira na javni seji. Ne gre, da se o tako važni zadevi sklepa brez debate. Mi si kot opozicija ne bomo pustili jemati svobode govora.

Delavski red in pragmatika z disciplinarnim redom in pravilnikom o pokojninskem skladu se imajo detajlno predebatirati.

Če sami ne čutite te potrebe in ako mislite, da ste absolutni gospodarji položaja v zbornici, vas bodemo mi podučili o drugem.

Delavski red v socialno-političnem odseku.

Julija meseca lanskega leta smo mi predložili načrt za delavski red za mestne delavce in zahtevali, da pride oktobra odnosno novembra na dnevni red. Ali klerikalci in socialisti so znali oboje zavlačevati od meseca do meseca. Če je pa naš občinski klub nastopil malo bolj energično in zahteval, da se naj stvari rešijo, pa so nam očitali, da jim stavimo nož na prsa in da si ne puste od nas diktirati.

Ta položaj v Zvezi nas je končno prisilil, da smo stopili v opozicijo, da tu na eni strani prisilimo gospode lažizastopnike delavskega ljudstva, da pokažejo svojo pravo barvo, na drugi strani pa da lahko prostih rok uveljavljamo interese proletariata in mu ustvarjamo bojne postojanke v boju proti kapitalu in reakciji.

Ker smo izjavili na odsekovih sejah, da ne bomo pripustili razprave o proračunu, predno se ne reši delavski red in službena pragmatika, so končno predložili socialno političnemu odseku osnutek delavskega reda.

V glavnem so socialisti prepisali naš osnutek s to razliko, da so ga v bistvenih točkah poslabšali.

Osnutek, ki so ga predložili, je predvsem predvidel posebno ocenjevalno komisijo in je odnose § 8. osnutka imel naslednje besedilo:

»Delavec, ki je od dneva vstopa najmanj leto dni zaposlen pri mestni občini ljubljanski in je ocenjevalna komisija videla, da zasluži po splošnem vedenju in uspehu v službi, da postane stalen, mora župan na predlog ocenjevalne komisije imenovati stalnim.

Po dveletnem nepretrganem, dvakrat ugodno ocenjenim službovanju, mora postati vsak delavec stalen.«

Tako izgleda praktični socializem Peričev.

Mi smo se tej stilizaciji, t. j. ocenjevalni komisiji in dveletnemu roku za stalnost odločno uprli. Celo narodni socialist se je uprl ocenjevalni komisiji, ki jih je uvedla radikalna vlada na železnici.

Mi smo predlagali, da se naj omenjeni paragraf oglasi:

»Delavec, ki je najmanj eno leto nepretrgoma uslužben pri mestni občini ljubljanski, postane avtomatično stalen.«

Končno se je moral Čelešnik toliko udati, da je umaknil ocenjevalno komisijo, ne pa dveletno službovanje glede stalnosti. V tej točki smo ostali mi v odseku osamljeni.

Druga sporna točka je glede mezd. Mi smo se postavili na stališče, da spada vprašanje mezd v delavski red. Ob tej priliki smo slišali tudi zelo značilna izvajanja načelnika Čelešnika glede rodbinskih doklad. Kakor znano, stojimo

Klerikalci in socialisti ne spoštujejo sklepov javnih občinskih sej.

Novembra meseca je stavil naš občinski klub predlog, da se ima rešiti službena pragmatika — in sem spada tudi disciplinirani red in pravilnik o pokojninskem skladu — pred proračunom. Ta predlog je bil sprejet enoglasno. Glasovali so zanj tudi socialisti in klerikalci. Imeli so dovolj časa, da bi bili vse potrebno pripravili, da bi bili lahko odseki pričeli pravočasno z delom. Ali njim se ni mudilo.

Prišel je konec leta in vprašanje letnega proračuna je stopilo pred vrata. Hoteli so preko sklepa in odložiti vprašanje službenega reda na nedoločen čas. Mi smo to odbili in zahtevali še decembra, da se ima točno izvesti sklep občinske seje glede službene pragmatike.

Nato so predložili osnutke, o katerih govorimo na drugem mestu.

Na 31. januarja je bila zopet sklicana

javna občinska seja. Ze v soboto 26. januarja je s. Lemež opozoril župana, da je sklep našega kluba, da stojimo striktno na zgoraj omenjenem sklepu.

Kljub temu so skušali klerikalci in socialisti spraviti na četrtkovi seji proračune na dnevni red pred delavskim redom in pragmatiko.

Vsled tega smo stavili predlog k dnevnemu redu, da se ima najprej razpravljati o delavskem redu in o pragmatiki. Ta naš predlog je bil odklonjen. S klerikalci in socialisti so večinoma glasovali tudi demokrati in zajedničarji, pokazujoč s tem, da stoje v delavskih vprašanjih v enotni fronti proti delavstvu. S svojo prisotnostjo so jim tudi pomagali, da so bili sprejeti proračuni podjetij in fondov.

Naš klub se je odstranil in dvorane v znak protesta proti očitni kršitvi soglas-

mi na stališču, da se imajo danes izplačevati s strani delodajalcev rodbinske doklade.

Ne tako »socialist« Čelešnik. On je izvajal v tem oziru naslednje:

»Delavec in uradnik bodita plačana po delu. Tovarnarja in delodajaleca nič ne briga, koliko oseb ima delavec ali uradnik. Delavci v privatnih podjetjih so rodbinske doklade že odpravili, sklicujem se na Jeseničane.«

Mislimo, da nam ni treba ničesar dodati. In vendar se gospodje socialisti razburjajo, če jim pravimo, da so agenti buržuazije.

Našo zahtevo, da naj pride določba glede delavskih prejemkov v delavski red, so odbili. In isto tako zahtevo po določbi, da se ima določiti, da se imajo dvigati prejemki vzporedno z naraščanjem draginje.

Načelnik socialno-političnega odseka socialist Čelešnik je to utemeljil s tem, češ, da tega davki ne dopuščajo, da bi se dvigali prejemki vzporedno z draginjo.

In ti ljudje potem farbajo delavce po shodih, da vodijo socialistično komunalno politiko in da so proletarska stranka.

Gospoda, vi ste še slabši kot buržuazija. Ti so vsaj odkriti nasprotniki in sovražniki. Vi pa se skrivate za socialističnimi frazami, v bistvu pa na vsakem ko-

raku pokažete, da ste agentje buržuazije, ki se hočejo pod krinko socializma prikrasti v delavske vrste.

Po socialistih se prične nočni čas šele ob 10. uri ponoči, ne pa ob 7. odnosno 8. uri. In zato so tudi dali tako v delavski red.

Ena najvažnejših točk delavskega reda, t. j. vprašanje prejemkov, je prepuščeno kolektivni pogodbi med delavci in ljubljansko občino. In ta se bo sklenila ob svetem nikoli. Kolektivne pogodbe se lahko odpovedo, ne pa delavski redi. In tu tiči socialistični zajec. Če ostane pri kolektivni pogodbi, potem se lahko vsak čas prejemki znižajo in zlasti pa, ukinejo se lahko rodbinske doklade, proti katerim je Čelešnik in Miheve in najbrže ves socialistični klub.

To je pravi vzrok, zakaj so proti temu, da pride vprašanje prejemkov v delavski red. Proti regulaciji prejemkov vzporedno z naraščanjem draginje pa so se sploh izrekli.

Ali se naj potem čudimo, da je delavstvo v Sloveniji, ki je dolgo časa in to ravno v odločilnih letih po svetovni vojni stalo pod vodstvom socialpatriotov Čelešnikovega kalibra, danes najslabše plačano v celi državi?

Kdo izmed delavcev more pričakovati od takih ljudi delavske politike?

Službena pragmatika v perzonalno-pravnem odseku.

Klerikalci in socialisti so si razdelili uloge. Prvi so sestavili načrt za službeno pragmatiko nameščenec, drugi pa načrt za delavski red.

Klerikalci so nam zatrjevali, da se njihov načrt le malenkostno razlikuje od onega, ki smo ga vložili mi julija lanskega leta.

Da vidimo te malenkostne razlike! Njihov prvotni načrt ni vseboval nobene določbe glede političnih svoboščin nameščenstva, s čimer bi bila na široko odprta vrata šikanam proti uradništvu, ki ni onega mišljenja kakor vladajoča večina.

Dalje hočejo osrečiti nameščence z ocenjevalno komisijo, ki naj vsako leto kvalificira uradnika, ki ga ima kvalificirati, preden bo nastavljen stalno, pred napredovanjem in celo v spričevalo naj pride ocena, če kak uradnik zapusti službo.

Njihov osnutek nima nobenih določil glede prejemkov, glede regulacije prejemkov v slučaju naraščanja draginje. Plače bi radi uredili enkrat maja meseca in hočejo v ta namen postaviti v proračun 150.000 Din. Kaj bodo s to vsoto napravili, smo prav radovedni.

Napredovalni roki so po njihovem osnutku po dveh, odnosno treh letih mesto po enem, odnosno dveh. Stalen naj bi postal uradnik šele po

dveh letih in službeno dobo hočejo določiti na 35 let.

In vendar so klerikalci kričali proti radikalcem in demokratom, da delajo reakcionarno pragmatiko. Sedaj, ko bi pa imeli pokazati, kako sami znajo, se pokaže v vsej nagoti njihovo reakcionarno mišljenje. Klerikalni načrt pomeni v svojem bistvu celo poslabšanje dosedanje pragmatike.

Splošna je zahteva po novi boljši pragmatiki. Mi smo tak načrt predložili in ta je našel pri ogromni večini uradništva odobravanje. Predlagali so samo gotove upoštevanja vredne spremembe. Klerikalci pa so naš načrt v zvezi s socialisti zavrgli in prevzeli klerikalnega za podlago. Pretekli teden so se pričele razprave o njihovem načrtu v odseku. Ali mesto da bi se sklepalo, so pričeli debatirati, vsled česar je zadeva še vedno na prvotni stopnji.

Računali so s tem, da nas bodo ogoljufali s svojimi presladkimi besedami. Ali za te nimamo dosti smisla mi, ki smo vajeni bojev.

S svojim načrtom pa sfoje klerikalci razkrinkani, ker so pokazali, kako razumevajo ureditev pragmatike. Da so se priključili tudi socialisti, temu pa se ne čudimo, ker oni so često za eno stopnjo še bolj reakcionarni.

Klerikalizem v praksi.

Ljubljanska občinska politika je za slovenski klerikalizem kamen spornike. Čeprav občinska politika sama ni tako ogromne važnosti kot parlamentarna, je vendar torišče, kjer mora vsaka stranka pokazati svoje pravo lice.

Slovenski klerikalizem morejo pravilno in stvarno ocenjevati le frezni in zreli možje, ker v vsem svojem delovanju kaže dvojino lice: po svojem programu hoče biti radikalen in napreden, po svoji praksi pa je reakcionaren kot vse druge meščanske stranke.

Ko smo pred dobrim letom bili v Ljubljani odločilni boj, da iz mestne občinske uprave vržemo najhujše profiljudske elemente - demokrate, se slovenski klerikalizem ni nič pomišljal, stopiti v koalicijo z reformističnimi in z revolucionarnimi marksisti. Poslal je v svojo bojno fronto svojo »boljševiško« avantgardo - krščanske socialce, ki so sprejeli občinski akcijski program, kakor so ga takrat predlagale »Delavske Novice«. Program v svojem jedru hoče uveljaviti razredno politiko delavnih slojev. Krščanski socialci kot ekspoz-

neni SLS so tako pristali na razredno stališče.

SLS pa ni razredna stranka, temveč stranka, ki po svojem programu in po vsem svojem delovanju uveljavlja načelo sodelovanja in solidarnosti vseh stanov: industrijev in trgovcev in delovnega ljudstva (obrtnikov, kmetov in delavcev); uveljavlja torej načelo sodelovanja izkoriščevalcev in izkoriščanih, sodelovanje dela in kapitala. A delo in kapital imata tako nasprotujoče si gospodarske in politične interese, da mora vsaka sodelovalna politika nujno dovesti do večnih kompromisov med interesi kapitala in dela. Kompromis med delom in kapitalom pa pomenja redno le zmago kapitalizma.

Če presojava slovenski klerikalizem v tej luči, nam je vsa njegova politika namah jasna. SLS je radikalna v frazah, ko zahteva to politična situacija: ob času volitev; na shodih med ljudstvom; v izkoriščanju razrednega nasprotstva slovenske, hrvatske in srbske buržuazije (avtonomistični pokret) ... Ko pa situacija zahteva zasiguranje kapita-

lističnih interesov, pa je reakcionarna: Zaloška cesta; Markov profokol, katerega posledica je vojaški zakon in kuluk, ki je velevažen za jugoslovanski kapitalizem ... Tudi v ljubljanski občinski politiki je SLS dokazala, da je reakcionarna in da ščiti interese kapitalizma; le tako moremo pravilno precenjevati njeno delovanje v izvajanju programa Zveze delovnega ljudstva: gaženje koalicijske svobode (elektrarna); pragmatika in delavski red (ocenjevalna komisija itd.) ...

Vsa parlamentarna in občinska politika SLS je radikalna le v besedah in v frazarenju prekaša skoro vse meščanske stranke. V praksi pa je reakcionarna, kapitalistična: zato ščiti vedno prikrito ali odkrito interese posejudočih slojev. Ta dvolična in farizejska politika je pa le mogo-

ča, ker slovensko ljudstvo politično še ni dovolj zrelo, da bi moglo presojeti delo slovenskih strank kritično, samostojno.

Reakcionarno delovanje SLS temelji na izkoriščanju političnega analfabetizma, politične nezrelosti in nekritičnosti širših plasti slovenskega naroda. Zato je naša najvažnejša dolžnost in naloga, da širimo med ljudstvom revolucionarno zasnovano politično in socialno izobrazbo: ljudstvo se mora zavedati, da vsa politika vodi zakulisni boj nasprotujočih si gospodarskih interesov posejudočih slojev; da ozdravimo politično življenje, moramo učvrstiti revolucionarno borbenost dela proti kapitalu. Kolikor bo napredovala ta borbenost, toliko bo mogoče paralizirati izkoriščevalno politiko SLS med slovenskim narodom. —no.

Ljubljansko krajevno udruženje NDSJ in občinska politika.

Na četrtkovem članskem sestanku, na katerem so bili navzoči zaupniki iz vseh glavnih obratov, je občinski klub poročal o dogodkih na zadnji občinski seji. Navzoči zaupniki so soglasno odobrili poročilo. Sprejet je bil tudi soglasno predlog, da ima občinski klub neomajno stafi na resoluciji, sprejeti na javnem shodu dne 13. jan. t. l. in da se ne sme niti za las odmakniti od zahteve, da se ima staviši delavski red ponovno na dnevni red in da se imajo pred proračunom rešiti službena pragmatika, disciplinarni red in pravilnik v pokojniskem skladu.

Občinski klub NDSJ vodi svojo politiko v najožjem stiku s strankinim članstvom, pokazujoč tako vedno in povsod, da stojimo na stališču revolucionarnega parlamentarizma.

Preprečen poskus klerikalne korupcije pri poklicnem gasilstvu.

Kakor vse meščanske stranke, tako tudi klerikalci kupujejo svoje zaupnike na ta način, da jim preskrbe korita ali pa jim sicer grede »na roko«.

Pred nekako poldrugim letom se je sprejelo gotovo število delavcev k poklicnemu gasilstvu. Obljubilo se jim je takrat, da bodo po preteku enega leta definitivno nastavljeni. Ko pa je minul rok, pa so dejali, da bo moral najprej vsak napraviti izpit iz gasilstva, predno bo nastavljen.

Dosti pozneje pa je prišel v službo klerikalec Furlan, ki je v sorodu s podžupanom dr. Stanovnikom. Ta je komaj sedmi mesec pri poklicnem gasilstvu. Kot klerikalec je dobil takoj šaržo namestnika vežbalca, četudi se na gasilstvo ničesar ne razume in nima pojma o požarih. Istotako je tudi vežbalec Rodič, klerikalec, ki pa je zopet v sorodu z načelnikom Kolečo, ki je istotako klerikalec.

V zadnji seji perzonalno-pravnega odseka pa je skušal klerikalec Pirc kot načelnik odseka imenovana nastaviti, četudi nista izpolnila pogojev za stalno namestitev. V pragmatiki hočejo uveljaviti dveletno službo kot pogoj nastavitve. To pa naj velja seveda samo za druge. Klerikalce se ima nastaviti definitivnim že po 7 mesecih.

Proti temu poskusu klerikalne korupcije je nastopil s. Leban in so bili vsled tega prisiljeni umakniti ta svoj predlog.

Ker je lahko mogoče, da so se slični slučajji dogodili pod Pirčevim načelnikovanjem že drugod, bi bila zelo koristna revizija definitivnih imenovanj v tem pogledu, v koliko so dotičniki izpolnili pogoje glede dobe službovanja.

Dr. Stanovnik in občinska avtonomija.

V predzadnji seji je napadal ljubljanski podžupan NDSJ, odnosno naš občinski klub ob priliki debate o odluku pokrajinske uprave, ki je globoko posegel v avtonomijo mesta Ljubljane. Dejal je, da smo ta odlok zakrivali mi, ker smo izstopili iz Zveze delovnega ljudstva, vsled česar je baje dobila vlada korajžo.

Z drugimi besedami je hotel reči, da bi mi morali iti za klerikalci čez drn in strn in ostati v zvezi do konca brez ozira na to, ali ta dična klerikalno-socialistična zveza krši komunalni program, s katerim je šla v volitve, ali pa ga ne krši.

Mi nismo nikoli bili dekla kaki stranki in tudi ne bomo. Revolucionarna delavska stranka vodi samostojno razredno politiko, ki odgovarja interesom proletariata, ne pa vodene politike socialnega patriotizma, ki je v nožranosti ves trhel in gnil.

Vi ste mislili, da vam bomo služili za naklo, po katerem boste vi tolkli, pa ste se zmočili. Značilno je, kako so klerikalci in socialisti reagirali na vladin napad na avtonomijo. Oni niso poklicali na plan ljubljanske volilce, kakor bi bili to morali v smislu programa. Zadovoljili so se z vodeno parlamentarno debato in z zakulisnim mešetarjenjem z vlado, ki jo je dr. Stanovnik opravičeval na javni seji. Čedni branilci avtonomije!

Mi smo sklicali protestni shod, pozvali klerikalce in socialiste na akcijo, ali oni se temu pozivu niso odzvali, ker oni ne marajo za akcije.

Ko smo potem sklicali še dva shoda v predmestjih, v Šiški in v Vodmatu, z istim programom, nam je policija shod zabranila, ker se vlada boji akcije mas.

Ti dogodki morajo odpreti oči delavstvu. Slabo je radi tega, ker je delavstvo pasivno, nezavedno. Dokler se delavstvo ne bo udeleževalo z vso odločnostjo političnega življenja in aktivno delalo v svoji stranki, ne bo boljše. Nasprotno, bo še slabše. Reakcija bo pritiskala še bolj.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij.
Odgovorni urednik Anton Sušteršič.
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.

Čitajte in razširjajte

„GLAS SVOBODE“!